

Position paper

Wet voorzieningen verzorgingsplaatsen

T.b.v. Rondetafelgesprek 2 december 2026

24 november 2026

Kernboodschap

De ANWB steunt de modernisering van verzorgingsplaatsen en de verdere uitrol van laadinfrastructuur langs het hoofdwegennet. Het wetsvoorstel kan bijdragen aan een toekomstbestendig netwerk dat past bij de mobiliteits- en energietransitie. Daarbij moet één uitgangspunt centraal staan: de verzorgingsplaats is er in de eerste plaats voor de weggebruiker.

Voor weggebruikers is niet de marktordening bepalend, maar de vraag of zij onderweg kunnen rekenen op voldoende energievoorzieningen, veilige parkeerplaatsen, goede sanitaire voorzieningen en een prettige en toegankelijke omgeving. De ANWB vraagt daarom aandacht voor twee randvoorwaarden voor een succesvolle uitvoering van de wet: een betrouwbare en betaalbare energievoorziening en een veilige, toekomstbestendige fysieke inrichting van verzorgingsplaatsen. Borg deze zaken al vroeg in beleid en laat zomin mogelijk aan de uitwerking in de praktijk over!

Inhoud van dit position paper

1. Energie: bouw voortvarend verder aan een dekkend en betaalbaar laadnetwerk
    - 1.1 Zorg voor (kwalitatief hoogwaardige) landelijke dekking
    - 1.2 Voorkom kapitaalvernietiging
    - 1.3 Kijk niet alleen naar prijs maar ook naar kwaliteit
    - 1.4 Houd ruimte voor verschillende aanbieders

2. Fysieke inrichting: veilig, toegankelijk en passend bij de gebruiker
    - 2.1 Verkeersveiligheid als uitgangspunt
    - 2.2 Zorg voor voldoende parkeerruimte
    - 2.3 Voorkom wildgroei aan bebording
    - 2.4 Voorzie in passend beleid voor diversiteit in situaties
    - 2.5 Borg kwaliteit, toegankelijkheid en handhaving

1. Energie: bouw aan een dekkend en betaalbaar laadnetwerk

De elektrificatie van mobiliteit vraagt om een snelle uitbreiding van laadvoorzieningen langs snelwegen. De ANWB ondersteunt die ontwikkeling. Tegelijkertijd moet worden voorkomen dat de nieuwe marktordening leidt tot vertraging, onnodige tijdelijke uitval van locaties, hogere transitiekosten, oneerlijke concurrentie of een minder betrouwbaar/dekkend netwerk voor weggebruikers.

1.1 Zorg voor (kwalitatief hoogwaardige) landelijke dekking

Weggebruikers moeten erop kunnen vertrouwen dat zij overal in Nederland tijdig kunnen laden (kwantiteit). Maar minstens zo belangrijk is de kwaliteit. Dat vraagt om meer dan alleen marktwerking. Ook op minder drukke locaties moeten voldoende voorzieningen beschikbaar blijven tegen een acceptabele laadprijs. De ANWB vindt daarom dat duidelijk moet zijn welke normen en uitgangspunten gelden voor netwerkdekking en basisvoorzieningen. Niet iedere verzorgingsplaats is vanuit commercieel perspectief even aantrekkelijk. Rustiger locaties kennen vaak lagere bezoekersaantallen en bieden daardoor minder verdienpotentieel voor exploitanten. Dat betekent echter niet dat deze locaties minder belangrijk zijn voor weggebruikers. Juist op langere trajecten en in dunner bevolkte gebieden vervullen zij immers een belangrijke functie voor de aantrekkelijkheid van een route.

1.2 Voorkom kapitaalvernietiging en het beëindigen van bestaande netaansluitingen

Bij de overgang van een verzorgingsplaats naar een nieuwe exploitant dreigt het risico dat goed werkende laadinfrastructuur wordt verwijderd terwijl deze (deels-) nog bruikbaar is voor de nieuwe situatie. Ook is nog niet zeker dat de bestaande netaansluiting bij verandering van eigenaar blijft behouden. Dat is onwenselijk vanuit duurzaamheidsoogpunt, laadzekerheid voor de consument en leidt tot onnodige extra transitiekosten. Bestaande laadstations, netaansluitingen en gereserveerde transportcapaciteit vertegenwoordigen immers een aanzienlijke waarde.

Marktpartijen zien dit risico ook en zoeken inmiddels zelf naar manieren om bestaande investeringen en voorzieningen zoveel mogelijk te behouden. Naar aanleiding van gesprekken tussen diverse CPO's waaronder Fastned wordt gewerkt aan uitgangspunten voor de overdracht van laadinfrastructuur bij een wisseling van exploitant. De ANWB vindt het belangrijk dat de uitkomsten van deze gesprekken worden betrokken bij de verdere uitwerking van beleid en regelgeving door ACM en het ministerie van IenW.

De ANWB pleit ervoor om hergebruik van bestaande infrastructuur zoveel mogelijk te stimuleren. Bij bovengrondse hardware kan merkidentiteit beperkingen met zich meebrengen, maar bij ondergrondse infrastructuur en de fysieke inrichting speelt dit niet. Wanneer bruikbare assets zonder noodzaak worden vervangen, leiden de extra kosten uiteindelijk tot hogere kWh tarieven voor de consument. Een zorgvuldig systeem voor overdracht van infrastructuur tussen exploitanten kan dit voorkomen. Daarbij hoort een transparante en objectieve waardebepaling van bestaande voorzieningen.

1.3 Kijk niet alleen naar prijs maar ook naar kwaliteit

De ANWB vindt dat bij de verdeling van exploitatievergunningen niet uitsluitend naar de hoogte van biedingen moet worden gekeken. Voor weggebruikers zijn kwaliteit, betrouwbaarheid, beschikbaarheid en gebruiksgemak minstens zo belangrijk als de opbrengst voor de overheid.

Een exploitant die zorgt voor goed werkende laadpunten, voldoende capaciteit en een goede dienstverlening (waaronder een goed bereikbare klantenservice) levert directe maatschappelijke waarde. Die waarde moet zichtbaar worden in de gunningscriteria.

1.4 Houd ruimte voor verschillende aanbieders

Concurrentie *tussen* de verschillende verzorgingsplaatsen is belangrijk voor een aantrekkelijk aanbod en scherpe prijzen. De ANWB ondersteunt daarom een systeem waarin zowel grote als kleinere aanbieders een eerlijke kans krijgen om een locatie te exploiteren.
Voor concurrentie *op* de verzorgingsplaatsen vinden wij de markt op dit moment nog niet ver genoeg ontwikkeld.

Financiële (betalings-)voorwaarden mogen geen onnodige toetredingsdrempel vormen voor innovatieve of groeiende partijen. Een gevarieerd speelveld komt uiteindelijk ten goede aan de weggebruiker.

2. Fysieke inrichting: veilig, toegankelijk en passend bij de gebruiker

De verzorgingsplaats van de toekomst moet niet alleen duurzaam zijn, maar ook veilig en prettig in gebruik. De ANWB vindt dat de wet daarom passende aanknopingspunten moet bieden voor de fysieke inrichting, om de beleidsdoelen in de praktijk daadwerkelijk te kunnen behalen.

2.1 Verkeersveiligheid als uitgangspunt

De ruimte op verzorgingsplaatsen staat steeds meer onder druk door laadvoorzieningen, winkels, horeca, parkeerplaatsen en voorzieningen voor vrachtverkeer. Verkeersveiligheid moet daarbij een randvoorwaarde zijn en geen sluitstuk van het ontwerpproces. Verkeerskundige haalbaarheid moet vanaf het begin (en dus ook op beleidsniveau) worden meegenomen bij de inrichting van verzorgingsplaatsen, om conflicten bij het ontwerp van de praktijksituatie zoveel mogelijk te voorkomen.

2.2 Zorg voor voldoende parkeerruimte

Parkeerplaatsen vervullen een belangrijke functie voor het ondersteunen van verkeersveiligheid en comfort onderweg. De ANWB maakt zich zorgen dat de groei van andere functies, zoals laadvoorzieningen, winkels en horeca, blijvend ten koste kan gaan van de beschikbare parkeercapaciteit. Dat geldt voor personenauto's, vrachtwagens en specifieke doelgroepen zoals reizigers met caravan- en campercombinaties.

Daarbij vraagt ook de ruimteverdeling tussen parkeerplaatsen voor vrachtverkeer en personenauto's nadrukkelijk aandacht. Vooral omdat de behoefte van personenverkeer sterk fluctueert en daardoor minder (continu) zichtbaar is dan die vanuit goederentransport. Op veel verzorgingsplaatsen staat de beschikbare ruimte onder druk en zullen keuzes moeten worden gemaakt. De ANWB vindt dat deze afwegingen moeten worden gebaseerd op het daadwerkelijke gebruik van een locatie en niet uitsluitend op generieke normen. Het in kaart brengen van piekmomenten waarop b.v. de vraag van verschillende doelgroepen samenvalt, is hiervoor essentieel.

2.3 Voorkom wildgroei aan bebording

De ANWB ziet dat het aantal borden op verzorgingsplaatsen groeit, mede door commerciële belangen van exploitanten. Hierdoor dreigt belangrijke route-, verkeers- en voorzieningeninformatie minder zichtbaar te worden voor weggebruikers. De extra aandacht die dit van de bestuurder vraagt, gaat ten koste van de aandacht voor de verkeerssituatie. De ANWB pleit daarom voor vastlegging in het beleid van een landelijk kader voor bebording op verzorgingsplaatsen. Met duidelijke randvoorwaarden voor noodzaak, omvang, plaatsing en het maximale aantal borden. Zo blijft essentiële informatie herkenbaar en wordt voorkomen dat verzorgingsplaatsen steeds rommeliger en onoverzichtelijker worden. Een uniforme en terughoudende toepassing van bebording is een voorwaarde voor verkeersveiligheid, gebruiksgemak en een rustig wegbeeld. Als sluitstuk is ook handhaving op het bordenbeleid nodig, om periodiek te controleren op borden die niet aan de gestelde regels voldoen.

2.4 Voorzie in passend beleid voor diversiteit in situaties

Verzorgingsplaatsen verschillen sterk in omvang, functie en gebruiksintensiteit. Een kleine plaats in landelijk gebied vraagt om een andere inrichting dan een drukke grenslocatie met veel internationaal vrachtverkeer. Daarnaast spelen seizoensverschillen een belangrijke rol. In de zomer neemt b.v. het

aantal recreatieve reizen met caravan- en campercombinaties sterk toe, terwijl deze behoefte in de winter aanzienlijk lager ligt. Ook de parkeerbehoefte van verschillende gebruikersgroepen verandert dus gedurende het jaar.

De ANWB pleit voor maatwerk in plaats van een uniforme benadering. Alleen zo kan het aanbod van parkeerplaatsen en voorzieningen daadwerkelijk aansluiten bij de behoeften van de gebruikers van een specifieke locatie.

2.5 Borg kwaliteit, toegankelijkheid en handhaving

Een verzorgingsplaats moet schoon, veilig en toegankelijk zijn voor alle gebruikers. Dat vraagt om duidelijke verantwoordelijkheden voor beheer en onderhoud, zodat versnippering niet leidt tot kwaliteitsverlies. Daarnaast moet expliciet aandacht worden besteed aan ouderen en mensen met een beperking, onder meer door goede toegankelijkheid, duidelijke bewegwijzering en geschikte sanitaire voorzieningen. Ook een (concrete link met) handhavingsbeleid is nodig in de plannen voor de verzorgingsplaatsen, om de veiligheid structureel te kunnen borgen.